

Hrabalův pan Armagedon ztotožněn

16.8.2024 - | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

„To bylo uprostřed války, k zatčeným přibyl i pan Burýtek, gestapo jej zatklo i s gramofonem. Nakládali jej i s bicyklem a pan Burýtek zářil štěstím, volal: ‚Armagedon! Armagedon!‘, ale pak jej srazili a lidé si vzpomínali, že vlastně ten řezník už tolik let to říkal, že poslední bitva vzplála ... “

František Vašíček (uprostřed v pruhované zástěře) s kolegy z nymburského řeznického družstva v roce 1941. Rodinný archiv.

Četli jste *Městečko*, kde se zastavil čas Bohumila Hrabala? Pak si možná vybavíte postavu jistého pana Burýtky, místního řezníka a také zapáleného muže víry, kterého sousedé přezdívali „pan Armagedon“.

Po jeho osudu už před bezmála dvaceti lety začal pátrat historik a publicista Zdeněk Bauer, který dobře věděl, že postavy Hrabalových románů, jako třeba Francin s Pepinem, velice často měly své reálné předobrazy. A letos v revue *Paměť a dějiny* publikoval výsledky svého pátrání po totožnosti „pana Armagedona“.

Jak ukázalo bádání v archivech i mezi občany Nymburka, kde Hrabal nějakou dobu žil, skutečnou předlohou pro pana Burýtku se stal osud někdejšího souseda slavného spisovatele, Františka Vašíčka. Ten byl, jak dosvědčuje i ukázka z *Městečka*, citovaná v záhlaví tohoto článku, vedle své řeznické profese od roku 1937 také zapáleným šířitelem víry. A to se mu za války stalo osudným.

František Vašíček a jeho žena Anežka, která se rovněž v Hrabalových románech vyskytuje a Francin s Pepinem ji chodí „léčit“ fulguračními paprsky. Zmínky o jejím nemístném pití, která je důvodem „léčení“ jsou ale čirá autorova fabulace.

Historička Pavla Plachá (Ústav pro studium totalitních režimů) potvrzuje, že svědci Jehovovy patřili mezi první náboženské skupiny, které nacisté začali pronásledovat (v Německu už od roku 1933). Důvod „spočíval v jejich víře, která jim nedovolovala, aby se podíleli na fungování nacionálně socialistického režimu, a stavěla je tak mimo rámec ‚národní pospolitosti‘. V praxi se jejich postoje projevovaly například tím, že se odmítali účastnit voleb, neuznávali kult říšského vůdce Adolfa Hitlera, nezdravili nacistickým pozdravem, muži odmítali vojenskou službu v německé armádě a ženy práci pro válečný průmysl,“ uvádí Plachá. Když později začali nacisté okupovat ostatní evropské státy, byly zákazy a represe namířené proti badatelům Bible automaticky uplatňovány i na těchto zabraných územích.

Represe se bohužel dotkla i pana Vašíčka, který byl 13. prosinec 1943 zatčen a posléze odeslán do koncentračních táborů. A i když ještě o rok později posílal svým známým dopisy, nakonec jeho osud neskončil dobře. Už od konce roku 1944 trpěl zdravotními obtížemi, v únoru 1945 dostal srdeční záchvat a zemřel.

Zaujal vás tento příběh? Přečtěte článek „Hrabalův pan Armagedon“, který najdete v nejnovějším čísle *Paměti a dějin*. Jednotlivé výtisky prodává Kosmas (zde) a další dobrá knihkupectví (např. Academia), nicméně nejjednodušší, nejpohodlnější a také nejlevnější cesta, jak 140 stránkovou publikaci získat, je objednat si u společnosti SEND (zde) předplatné (za 240 korun, zaškrtněte možnost od čísla 1/24) a celý časopis stejně jako další tři čísla tohoto ročníku dostat přímo do své schránky jakmile vyjdou.

<https://www.ustrcr.cz/hrabaluv-pan-armagedon-ztotoznen>